

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม

วิภาวดี สีสั่ง¹, วิศัลยา นาสพัฒน์², วราภรณ์ นาคะศิริ¹ และ กิตติมา บุญยศ^{1*}

Ability to use fine motor skills of early childhood children through mixed media art activities

Wiphawadee Seesang¹ Wisallaya Nasaphat² Varaporn Nakhasiri¹ and kittima Boonyos^{1*}

¹คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

²โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์)

¹Faculty of Home Economics Technology, Rajamangala University of Technology Thanyaburi

²Anubansamsen School (Government Lottery Office)

* Corresponding author. E-mail address: kittima_b@rmutt.ac.th

Received: 7th Aug 2025

; Revised: 3rd Apr 2026

; Accepted: 8th Jun 2026

DOI : 10.60101/jhet.2026.1272

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุ 3-4 ปี ศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ห้องอนุบาล 1/3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์) กรุงเทพมหานคร จำนวน 23 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม โดยใช้แบบแผนการทดลอง One-Group Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน ครั้งละ 40 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที แบบ t-test dependent

ผลการวิจัยพบว่า 1) ก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กโดยรวมอยู่ในระดับดี หลังการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสมเด็กปฐมวัยมีความสามารถอยู่ในระดับดีมาก 2) หลังการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม พบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: เด็กปฐมวัย, ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก, กิจกรรมศิลปะสื่อผสม

ABSTRACT

This research aimed to examine and compare the fine motor skills of early childhood children who participated in mixed media art activities. The participants were 23 boys and girls aged 3–4 years, enrolled in Kindergarten Year 1/3 during the second semester of the 2024 academic year at Samsen Kindergarten School (under the patronage of the Government Lottery Office), Bangkok. The sample was selected using a random cluster sampling method. The research utilised a one-group pretest–posttest experimental design. The instruments employed in the study included a set of mixed media art activity plans and a fine motor skill assessment. The intervention lasted for six weeks, with activities conducted four times per week 40 minutes per session-totaling 24 sessions. The data were analysed using mean scores and a dependent t-test

The results revealed the following: 1) Prior to the implementation of the mixed media art activities, the children's overall fine motor skills were at a good level. After the intervention, their fine motor skills improved to a very good level. 2) A statistically significant improvement in fine motor skills was observed following the implementation of the mixed media art activities, with a significance level of .01.

keywords: Early childhood, ability to use fine motor skills, mixed media arts activities

บทนำ

“ปฐมวัย” เป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งของเด็ก เพราะเป็นช่วงวัยของการสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตที่ดี เพื่อให้เด็กพัฒนาสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ พัฒนาการทุกด้านทั้งด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ รวมทั้งสติปัญญาต้องได้รับการพัฒนาบนพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดูที่ดี สภาพแวดล้อมที่เหมาะสม กระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ ผ่านการเล่นที่มีความหมาย เพื่อนำสู่คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) และทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 แต่อย่างไรก็ตาม การพัฒนาความสามารถด้านต่าง ๆ ของเด็กจะเกิดขึ้นได้นั้น เด็กต้องเรียนรู้ผ่านการลงมือกระทำ เด็กจึงจำเป็นต้องมีกล้ามเนื้อเล็กที่ใช้ในการเคลื่อนไหวที่แข็งแรง เพื่อควบคุมการทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

กล้ามเนื้อเล็ก (Fine Motor) คือ ส่วนของกล้ามเนื้อ เอ็น ข้อต่อ ตั้งแต่ข้อมือ ฝ่ามือ นิ้วมือ ที่ต้องทำงานร่วมกันในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องการความละเอียด การควบคุมทิศทาง เช่น การวาดรูป การพิมพ์ภาพ การร้อยลูกปัด การตัดกระดาษ การใส่ถอดกระดุม การเขียน เด็กที่ได้รับการกระตุ้นจากปลายกล้ามเนื้อเล็กอย่างสม่ำเสมอจะทำให้ใยประสาทเพิ่มความเจริญงอกงาม ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญาให้ดีขึ้นอีกด้วย (นภาพร มอญรัตน์, ม.ป.ป.) นอกจากนี้ เด็กที่มีกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง และสามารถใช้กล้ามเนื้อเล็กได้คล่องแคล่วจะสามารถทำกิจกรรมพื้นฐานในชีวิตประจำวันได้ด้วยตัวเอง มีความมั่นใจในการพึ่งพาตนเอง ในทางตรงกันข้ามเด็กที่ขาดโอกาสในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก มักจะแสดงความยากลำบากในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การติดกระดุม รูดซิป ใส่เข็มขัด หรือมีความลำบากในการใช้ช้อนส้อมในการรับประทานอาหาร สิ่งของหลุดมือและตกได้ง่าย การหยิบจับวัตถุชิ้นเล็ก ๆ ไม่ค่อยคล่องแคล่ว หรือไม่สามารหยิบจับได้ด้วยตนเอง เป็นต้น ในด้านการเรียน จะส่งผลให้จับดินสอไม่ถนัด ใช้กรรไกร

ไม่เป็น แสดงอาการเมื่อยล้ามือได้ง่าย นำไปสู่การปฏิเสธการทำกิจกรรมประจำวัน และกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาทักษะขั้นสูง ดังนั้น เด็กจึงควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาทักษะต่าง ๆ ของกล้ามเนื้อเล็กภายในมือของตนด้วยการทำกิจกรรมที่เด็กได้ใช้มือในการหยิบจับ สำรวจ และใช้ทักษะที่แตกต่างกันไปในแต่ละกิจกรรม เช่น การหยิบจับที่ต้องใช้ปลายนิ้ว การเคลื่อนไหวแบบแยกนิ้วมือแต่ละนิ้ว การทำกิจกรรมที่เด็กต้องรับรู้การเคลื่อนไหวแบบแยกฝั่งของมือซ้ายขวา การเปลี่ยนตำแหน่งสิ่งของภายในมือจากฝ่ามือไปนิ้วมือ และจากนิ้วมือไปฝ่ามือ การหมุนของเล่นภายในมือ การทำกิจกรรมที่ต้องใช้สองมือพร้อมกัน และการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างมือและตา (สร้อยา งามจิตวงศ์สกุล, 2562) กิจกรรมส่งเสริมการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อช่วยพัฒนาการควบคุมการใช้มือ นิ้วมือ การทำงานประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตามีความหลากหลาย ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถเลือกนำไปใช้ได้ เช่น กิจกรรมการทดลอง กิจกรรมการเล่น กิจกรรมดนตรี กิจกรรมเสริมทักษะ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนากระบวนการคิดสร้างสรรค์ การรับรู้เกี่ยวกับความงาม การแสดงออกทางอารมณ์ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ การคิดแก้ปัญหา การพัฒนากล้ามเนื้อมือและตาให้ประสานสัมพันธ์กัน โดยใช้ศิลปะในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การวาดภาพและระบายสี การเล่นกับสีน้ำ การพิมพ์ภาพ การปั้น การพับ ฉีก ตัด ปะ การประดิษฐ์ การร้อย การสาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ต่าง ๆ ที่เด็กได้ทำนี้ ล้วนแต่ส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนากล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยได้ สอดคล้องกับงานวิจัยการพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยของปรารณา กุศลโกลม และ สุรสา จันทนา (2565) ซึ่งพบว่า ภายหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ให้กับเด็กแล้วส่งผลให้การพัฒนาของกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยมีการพัฒนาที่ดีขึ้น และสอดคล้องกับ ศุภศรี สุตยาภรณ์ (2567) ที่ศึกษาการพัฒนาของกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการวาดภาพระบายสี พบว่า ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 อยู่ในระดับดีมาก และสูงขึ้นทุกคน สะท้อนให้เห็นได้ว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าและควรนำมาใช้กับการพัฒนาเด็กในแง่มุมต่าง ๆ ต่อไป สำหรับศิลปะสื่อประสม (Mixed Media Art) เป็นรูปแบบหนึ่งของการทำกิจกรรมศิลปะซึ่งปัจจุบันได้มีการนำเอาแนวคิดนี้ไปพัฒนาผลงานการออกแบบในทุกมิติ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์อย่างกว้างขวาง รวมทั้งในการเรียนการสอน ศิลปะศึกษาในทุกระดับชั้น ศิลปะสื่อผสมเป็นผลงานที่มีลักษณะของการผสมผสานวัสดุเข้าด้วยกันหรือกลวิธีต่าง ๆ หรือเทคนิคมาประกอบกัน เพื่อการจัดองค์ประกอบใหม่ในผลงานศิลปะทั้งในรูปแบบ 2 มิติ และ 3 มิติ เช่น กระดาษ ผ้า เศษวัสดุ และอาจเพิ่มเติมด้วยเทคนิคการวาด ระบายสี การพิมพ์ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาความคิดริเริ่มสังเกต จดจำ วางแผนการทำงาน ความเป็นเหตุผล มีสุนทรียภาพ บอกเล่าถึงผลงานหรือการแบ่งปันประสบการณ์ต่าง ๆ ด้วยถ้อยคำที่เหมาะสม ใช้ประสาทสัมผัสอย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาการเคลื่อนไหวทางด้านกล้ามเนื้อ มีความสามารถในการทำงานด้วยเทคนิคต่าง ๆ การฉีก ตัด ปะติด ประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือมีความคล่องแคล่ว (พัทธนันท์ วรรณพงศ์ศิริ, 2567) ศิลปะสื่อผสมจึงเป็นกิจกรรมศิลปะที่มีความน่าสนใจ มีความหลากหลายที่จะนำมาใช้สนับสนุนให้เกิดผลลัพธ์เชิงพัฒนาการของเด็กปฐมวัยได้อย่างชัดเจน และอาจเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการใช้กิจกรรมศิลปะเพียงกิจกรรมเดียว

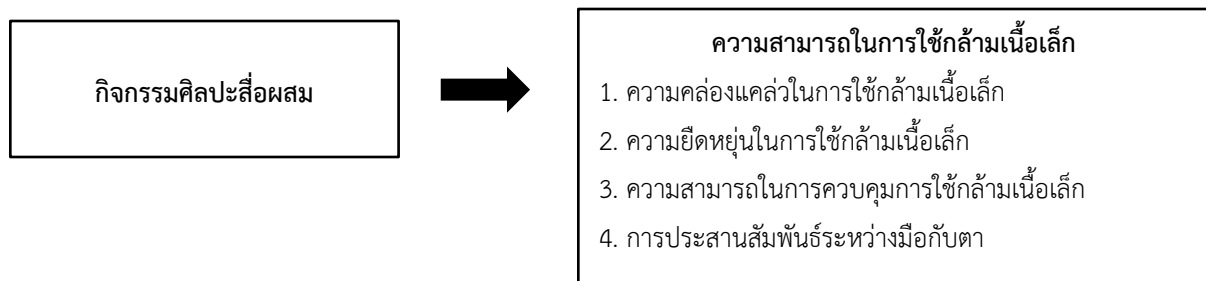
จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยตระหนักถึงความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำกิจกรรมต่าง ๆ และเป็นพื้นฐานสำคัญต่อการเรียนรู้ การดำเนินชีวิตในอนาคต การจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อเล็กอย่างสม่ำเสมอผ่านการปฏิบัติอย่างมีความหมายจึงมีความสำคัญ กิจกรรมศิลปะสื่อผสมเป็นทางเลือกหนึ่งที่สามารถใช้เป็นสื่อกลางช่วยกระตุ้นการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กได้หลายลักษณะ อีกทั้งในบริบทการศึกษาไทย การใช้กิจกรรมศิลปะสื่อผสมในเด็กปฐมวัยยังมีจำกัด ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม

เพื่อเป็นประโยชน์ต่อครู ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนและพัฒนาความพร้อมในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กให้ได้ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ เด็กปฐมวัยชายและหญิง อายุ 3–4 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนอนุบาลสามเสน (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอุปถัมภ์) กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 90 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ เด็กปฐมวัยชายและหญิง ชั้นอนุบาลปีที่ 1 จำนวน 23 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม จากทั้งหมด 3 ห้องเรียน ทำการสุ่มเลือก 1 ห้องเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ห้องอนุบาลปีที่ 1/3

วิธีดำเนินการทดลอง

การศึกษารั้งนี้เป็นการวิจัยทดลองเบื้องต้น (Pre-Experiment Research) โดยใช้แบบแผนงานวิจัยแบบการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ประสานงานกับโรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. สร้างความคุ้นเคยกับกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง
3. ประเมินความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของกลุ่มตัวอย่างก่อนการทดลอง (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัด

ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นเวลา 1 สัปดาห์

4. ดำเนินการทดลองตามแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสมที่กำหนดไว้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน ครั้งละ 40 นาที รวม 24 ครั้ง

5. ประเมินความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อเล็กของกลุ่มตัวอย่างหลังการทดลอง (Posttest) โดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยชุดเดียวกันกับที่ใช้ก่อนการทดลอง เป็นเวลา 1 สัปดาห์

6. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติและสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่า ที่ แบบไม่อิสระต่อกัน (t-test dependent)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย คุณลักษณะตามวัยและมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ หลักการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม

1.2 ดำเนินการสร้างแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม เพื่อใช้ในการทดลอง จำนวน 24 แผน แต่ละแผนการจัดกิจกรรมประกอบด้วยวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่ออุปกรณ์ การวัดและประเมินผล เทคนิควิธีการสร้างสร้งงาน

1.3 นำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสมเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องของแผนการจัดกิจกรรม โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ผลการประเมินพบว่า แผนการจัดกิจกรรมมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ทุกข้อ เหมาะสมสำหรับการนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมได้

1.4 นำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสมไปทดลองจัดกิจกรรมให้กับเด็กปฐมวัยห้องเรียนที่ 1/2 จำนวน 30 คน ของโรงเรียนอนุบาลสามเสน (สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลอุบลราชธานี) ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินกิจกรรมให้มีความเหมาะสมอีกครั้ง

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อเล็ก

2.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี หลักการ พัฒนาการด้านความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

2.2 กำหนดลักษณะของแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย เป็นแบบทดสอบปฏิบัติการ โดยให้เด็กปฏิบัติกับอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดสอบ จำนวน 4 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ รวมจำนวนทั้งสิ้น 20 ข้อ

2.3 สร้างคู่มือสำหรับใช้ประกอบการดำเนินการทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย

2.4 นำแบบทดสอบวัดความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยและคู่มือการใช้แบบทดสอบ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์และข้อคำถาม โดยใช้ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ผลการประเมินพบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 นำแบบทดสอบมาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค พบว่า แบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.81 ค่าความยากง่ายอยู่ที่ 0.20 ขึ้นไป และค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20 – 0.70

ผลการศึกษา

1. ระดับความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ทั้งโดยรวมและรายด้าน ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม มีคะแนนเฉลี่ยและแปลผลระดับความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงระดับความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ทั้งโดยรวมและรายด้าน ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม

ความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อเล็ก	N	K	ก่อนการจัดกิจกรรม			หลังการจัดกิจกรรม		
			$\bar{X}$	SD	ระดับ	$\bar{X}$	SD	ระดับ
1. ด้านความคล่องแคล่วในการใช้กล้ำมเนื้อเล็ก	23	20	8.35	1.11	ปานกลาง	9.78	1.54	ดี
2. ด้านความยืดหยุ่นในการใช้กล้ำมเนื้อเล็ก	23	20	11.83	0.89	ดี	13.30	0.70	ดีมาก
3. ด้านความสามารถในการควบคุมการใช้กล้ำมเนื้อเล็ก	23	20	13.30	1.19	ดีมาก	14.09	0.73	ดีมาก
4. ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา	23	20	13.09	0.85	ดีมาก	14.26	0.69	ดีมาก
รวม	23	80	46.57	2.78	ดี	51.43	2.87	ดีมาก

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อเล็กโดยรวมอยู่ในระดับดี ($\bar{X}=46.57$, $SD=2.78$) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อเล็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความคล่องแคล่วในการใช้กล้ำมเนื้อเล็ก ($\bar{X}=8.35$, $SD=1.11$) อยู่ในระดับปานกลาง ด้านความยืดหยุ่นในการใช้กล้ำมเนื้อเล็ก ($\bar{X}=11.83$, $SD=0.89$) อยู่ในระดับดี ด้านความสามารถในการควบคุมในการใช้กล้ำมเนื้อเล็ก ($\bar{X}=13.30$, $SD=1.19$) และด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ($\bar{X}=13.09$, $SD=0.85$) อยู่ในระดับดีมาก ภายหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อเล็กโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}=51.43$, $SD=2.87$) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความคล่องแคล่วในการใช้กล้ำมเนื้อเล็ก ($\bar{X}=9.78$, $SD=1.54$) อยู่ในระดับดี ด้านความยืดหยุ่นในการใช้กล้ำมเนื้อเล็ก ($\bar{X}=13.30$, $SD=0.70$) ด้านความสามารถในการควบคุมในการใช้กล้ำมเนื้อเล็ก ($\bar{X}=14.09$, $SD=0.73$) และด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ($\bar{X}=14.26$, $SD=0.69$) อยู่ในระดับดีมาก

2. การเปรียบเทียบระดับความสามารถในการใช้กล้ำมเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ทั้งโดยรวมและรายด้าน ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม ปรากฏผลแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบระดับความสามารถในการใช้กล้ำเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ทั้งโดยรวมและรายด้าน ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม

ความสามารถในการใช้กล้ำเนื้อเล็ก	K	ก่อนการจัดกิจกรรม		หลังการจัดกิจกรรม		$\bar{D}$	$s_{\bar{D}}$	t	df	sig
		$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD					
1.ด้านความคล่องแคล่วในการใช้กล้ำเนื้อเล็ก	20	8.35	1.11	9.78	1.54	1.43	0.84	8.158**	22	0.000
2.ด้านความยืดหยุ่นในการใช้กล้ำเนื้อเล็ก	20	11.83	0.89	13.30	0.70	1.48	0.79	8.971**	22	0.000
3.ด้านความสามารถในการควบคุมการใช้กล้ำเนื้อเล็ก	20	13.30	1.19	14.09	0.73	0.78	0.85	4.413**	22	0.000
4.ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา	20	13.09	0.85	14.26	0.69	1.17	0.83	6.750**	22	0.000
รวม	80	46.57	2.78	51.43	2.87	4.87	1.79	13.036**	22	0.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ พบว่า ความสามารถในการใช้กล้ำเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โดยรวมหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า หลังการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสมส่งผลให้เด็กมีความสามารถในการใช้กล้ำเนื้อเล็กทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความคล่องแคล่วในการใช้กล้ำเนื้อเล็กอยู่ในระดับดี ด้านความยืดหยุ่นในการใช้กล้ำเนื้อเล็ก ด้านความสามารถในการควบคุมในการใช้กล้ำเนื้อเล็ก และด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาอยู่ในระดับดีมาก สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. ความสามารถในการใช้กล้ำเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ภายหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม โดยอยู่ในระดับดีมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับดีและดีมาก แสดงให้เห็นว่า การจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสมส่งเสริมให้ความสามารถในการใช้กล้ำเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยเพิ่มขึ้นได้อย่างน่าพอใจ ทั้งนี้สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1.1 ด้านความคล่องแคล่วในการใช้กล้ำเนื้อเล็ก ก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม เด็กปฐมวัยมีความคล่องแคล่วในการใช้กล้ำเนื้อเล็กอยู่ในระดับปานกลาง ภายหลังการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับดี เนื่องจากการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสมในแต่ละครั้ง ได้ให้เด็กสร้างผลงานใหม่ด้วยกิจกรรม 2 ประเภท ทำให้เด็กได้รับการฝึกควบคุมนิ้วมือและมือในการทำกิจกรรมที่มีความละเอียด ประณีต เช่น การหยิบจับวัสดุขนาดต่าง ๆ การร้อยหลอด การติดปะ ดังจะเห็นได้จากระยะแรกของการศึกษาในกิจกรรมการร้อยวัสดุ ขณะทำกิจกรรม เด็กใช้เวลาในการร้อยหลอดใส่ในเชือกค่อนข้างนาน การหยิบหลอดสำหรับร้อย เด็กหยิบทีละชิ้น และร้อยหลอดได้จำนวนน้อยไม่เต็มเชือก และในกิจกรรมปะติดวัสดุธรรมชาติ กระดาษและเศษผ้า เด็กใช้เวลานานในการทากาว และไม่สามารถทากาวได้ตรงตามตำแหน่งที่ต้องการติดวัสดุ ทำให้กาวเลอะเป็นจำนวนมาก แต่เมื่อถึงช่วงระยะท้ายของการศึกษาเด็กมีความคล่องแคล่วในการใช้มือหยิบจับวัสดุต่าง ๆ ที่ใช้ในการร้อยและร้อยวัสดุได้เต็มเชือกอย่างรวดเร็ว รวมทั้งใช้เวลาในการทากาวลงบนวัสดุต่างๆ ในกิจกรรมการปะติดน้อยลง ตรงจุดและมีกาวส่วนเกินน้อยมาก ความคล่องแคล่วในการใช้กล้ำเนื้อเล็กนี้ แสดงให้เห็นว่า การทำกิจกรรม

ที่ต้องใช้นิ้วมือและมืออย่างต่อเนื่องจะช่วยกระตุ้นการทำงานของประสาทสัมผัสทางกาย โดยเฉพาะการทำงานของกล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือตา ส่งผลให้การเคลื่อนไหวมีความแม่นยำและคล่องแคล่วขึ้น สอดคล้องกับ เบญจวรรณ คำมา (2562) ที่อธิบายว่า เมื่อเด็กได้รับการพัฒนาด้านการเคลื่อนไหว การใช้กล้ามเนื้อที่ประสานสัมพันธ์กัน โดยมีสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่เป็นวัตถุสิ่งของ ช่วยกระตุ้นให้เด็กฝึกฝนใช้มือหยิบ จับ ทำให้เด็กพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กได้ดี

1.2 ด้านความยืดหยุ่นในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม เด็กปฐมวัยมีความยืดหยุ่นในการใช้กล้ามเนื้อเล็กอยู่ในระดับดี ภายหลังการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับดีมาก เนื่องจากเด็กได้ใช้นิ้วมือและมือ ในการทำกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น การระบายสี การขยำกระดาษ ซึ่งกิจกรรมขยำกระดาษช่วยให้กล้ามเนื้อเล็กมีความยืดหยุ่นดีขึ้นผ่านการเคลื่อนไหวในลักษณะ โคล้งมือ งอมือ หรือนิ้วมือ โดยในขณะที่ทำกิจกรรมเด็กต้องออกแรงบีบและขยำซ้ำ ๆ จนได้รูปทรงของกระดาษที่ต้องการ ระยะแรกของ การศึกษา ขณะเด็กทำกิจกรรมระบายสีไม่ประกอบกับการขยำกระดาษ การจับแท่งสีไม้ของเด็กไม่มั่นคง การออกแรงระบายสี การลงน้ำหนักมือทำได้ไม่ดี สีที่ปรากฏบนกระดาษจึงมีความจาง อีกทั้งเด็กยังไม่คุ้นเคยกับการใช้มือขยำกระดาษ การออกแรงขยำ จึงไม่เต็มที่ ทำให้กระดาษไม่เป็นรูปทรงตามต้องการ ระยะท้ายของการศึกษา เด็กสามารถระบายสีได้โดยใช้แรงกดที่มากขึ้น ทำให้ได้สี ที่มีความเข้มและระบายสีได้ในพื้นที่ที่กว้างมากกว่าเดิม การใช้มือขยำกระดาษซ้ำ ๆ จนเป็นรูปทรงทำได้ดีขึ้นซึ่งแสดงให้เห็นว่า เด็กที่ได้มีโอกาสปฏิบัติกิจกรรมการบีบ ขยำหรือการใช้นิ้วมือ มือ ทำกิจกรรมที่ใช้แรงกดซ้ำ ๆ บ่อย ๆ สามารถช่วยเพิ่มแรงบีบได้ และส่งผลต่อการพัฒนาความยืดหยุ่น ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก ความคล่องแคล่วของนิ้วมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน (The OT Toolbox, n.d.)

1.3 ด้านความสามารถในการควบคุมการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการควบคุมการใช้กล้ามเนื้อเล็กอยู่ในระดับดีมาก ภายหลังการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับดีมากเช่นกัน เนื่องจากการที่เด็กได้ใช้นิ้วมือ และมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น การวาดภาพ การระบายสี การพิมพ์ภาพ การร้อยวัสดุ และการฉีกปะติดช่วยให้ เด็กได้หยิบ จับ สัมผัส และลงมือปฏิบัติจริงในการสร้างสรรค์ผลงาน ทำให้เกิดการพัฒนาความสามารถในการควบคุมการทำงานของ นิ้วมือและมือในทิศทางที่เหมาะสม ถูกต้องและแม่นยำขึ้นตามลำดับ ระยะแรกของการศึกษา เด็กทำกิจกรรมพิมพ์ภาพจากนิ้วมือ ประกอบกับการวาดภาพด้วยสีไม้ เด็กควบคุมแรงกดหรือทิศทางของมือได้ไม่ตึง เช่น เด็กบางคนกดเต็มแรงมากเกินไป เด็กบางคน กดเบาเกินไป การพิมพ์ภาพที่แรงกดไม่สม่ำเสมอทำให้ได้ลวดลายที่ไม่ชัดเจน แต่เมื่อผ่านไป 6 สัปดาห์ เด็กสามารถควบคุมน้ำหนักมือ และทิศทางการใช้นิ้วมือและมือได้ดี ทำให้ลวดลายบนภาพชัดเจน จัดวางองค์ประกอบภาพได้สมดุล สามารถจับดินสอได้มั่นคง วาดรูปร่าง รูปทรงที่ชัดเจนขึ้น เช่น วงกลมหรือสี่เหลี่ยม ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการใช้กล้ามเนื้อเล็กเป็นประจำจะช่วยให้เด็กควบคุม การทำงานของตนได้ดีขึ้น มือและนิ้วมือแต่ละนิ้วจะสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระ ประสานกันได้ดี มีความแม่นยำ รวมทั้ง การควบคุมการใช้กล้ามเนื้อเล็กจะทำได้ดีขึ้นอีกถ้าอยู่ในสถานการณ์ที่กำหนดไว้อย่างเหมาะสม (ณัฐนรี บุบผศิริ, 2564)

1.4 ด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ก่อนการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม เด็กปฐมวัยมีการประสานสัมพันธ์ระหว่าง มือกับตาอยู่ในระดับดีมาก ภายหลังการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับดีมากเช่นกัน การพัฒนานี้เกิดจากการที่เด็กได้ใช้สายตาและมือทำงาน ร่วมกันอย่างต่อเนื่องในทุกขั้นตอนของกิจกรรมศิลปะสื่อผสม ซึ่งต้องใช้กล้ามเนื้อเล็ก มือ นิ้วมือ และสายตาให้สอดคล้องกัน สอดคล้องกับณัฐนรี บุบผศิริ (2564) ที่อธิบายว่า การทำกิจกรรมศิลปะทุกกิจกรรม เด็กต้องใช้กล้ามเนื้อ นิ้วมือ ในการเคลื่อนไหว เพื่อยึดจับวัสดุอุปกรณ์ในทิศทางต่าง ๆ ขณะหยิบจับเด็กต้องใช้สายตาในการมอง เพื่อที่จะสามารถหยิบจับวัสดุอุปกรณ์ และทำกิจกรรมในขณะนั้นได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ในการทำกิจกรรมช่วงสัปดาห์ที่ 1 เด็กยังไม่คุ้นเคยกับการทำกิจกรรมศิลปะสื่อผสม

ซึ่งใช้เทคนิคการทำกิจกรรมศิลปะ 2 วิธีการในการทำผลงานเพียงงานเดียว ประกอบกับการหยิบจับวัสดุยังไม่คล่องแคล่ว การออกแรงกดบีบหรือขยำทำได้น้อย กล้ามเนื้อมือและสายตายังไม่สัมพันธ์กัน ผลงานวาดภาพไม่เป็นรูปร่าง การระบายสีไร้ทิศทาง แต่เมื่อได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสมอย่างต่อเนื่องและได้รับการกระตุ้นให้กำลังใจจากครูอย่างสม่ำเสมอจนถึงสัปดาห์ที่ 6 ความก้าวหน้าของผลงานแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจน การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาดีขึ้นมากสังเกตได้จากความสามารถในการวาดภาพที่เป็นรูปร่าง รูปทรง การระบายสีไปในทิศทางเดียวกัน การควบคุมความเข้มของสี การร้อยวัสดุที่มีขนาดเล็กการตัดกระดาษที่เป็นเส้นตรง การฉีกกระดาษที่มีความประณีตทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแลนเดอร์ส (Landers, n.d) ที่ให้ความสำคัญกับความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก เพราะการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาจะช่วยในการหยิบ จับวัสดุขนาดเล็ก ๆ ได้อย่างมั่นคง รวมถึงเป็นพื้นฐานของการวาด การพัฒนาทักษะในการเขียนต่อไปด้วย นอกจากนี้ผลการวิจัยได้สอดคล้องกับการศึกษาของณญา กาสุรงค์ พรวิไล มณีราช และขวัญใจ จริยาทัศน์กร (2568) ที่ศึกษาการใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยความสามารถที่เพิ่มขึ้นครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ความยืดหยุ่นในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และความสามารถในการควบคุมการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ตามลำดับ เพราะกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่เด็กได้มีโอกาสทดลอง ได้ปฏิบัติจริงอย่างอิสระ เป็นการแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความนึกคิด ความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการผ่านกิจกรรมต่างๆ

2. ความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย ภายหลังได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสมสูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจาก กิจกรรมศิลปะสื่อผสมเป็นกิจกรรมที่สร้างโอกาสให้เด็กได้สร้างสรรค์ผลงานโดยใช้วัสดุหรือเทคนิคมากกว่า 1 ประเภท ร่วมกันในงานเดียวกัน ทำให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ สามารถเลือกวัสดุในการจัดวาง ผูกใช้กล้ามเนื้อเล็กนิ้วมือ ฝ่ามือ มือ อย่างอิสระตามความสามารถของเด็กแต่ละคนอย่างเต็มที่ เกิดการทำงานที่ประสานสัมพันธ์กันระหว่างมือกับตาผ่านกระบวนการวาดภาพ ระบายสี ปะติด พิมพ์ภาพ ขยำกระดาษ และร้อยวัสดุตามจินตนาการของเด็ก ช่วยเสริมความแข็งแรงและความคล่องแคล่วของกล้ามเนื้อเล็กอย่างชัดเจน สอดคล้องกับการศึกษาของ Darmiah et al., (2024) ที่โรงเรียนอนุบาล SBB Al-Mannan Paloh ที่พบว่า การจัดกิจกรรมวาดภาพศิลปะสื่อผสมโดยใช้วิธีการผูกซ้ำ ทำให้เด็กอายุ 3-5 ปี มีคะแนนการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p value =0.003) และสอดคล้องกับความคิดเห็นของกฤษฎา รักนุช (2560) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กทำได้โดยการฝึกฝนการทำงานของมือ นิ้วมือและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา โดยให้เด็กทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย ให้เด็กได้ฝึกฝนจากสิ่งที่ย่อยไปยากตามความต้องการ และความสนใจของเด็กเป็นรายบุคคล กิจกรรมที่สำคัญ ได้แก่ การหยิบจับสิ่งของ การพับ ฉีก ตัด ปะกระดาษ การพิมพ์ภาพ การขยำ การร้อยลูกปัด แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมศิลปะสื่อผสมเป็นเครื่องมือที่สามารถช่วยให้เด็กมีความพร้อมทางมือและตา และส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยได้ ดังนั้น จึงควรสนับสนุนให้ครูและบุคลากรนำกิจกรรมศิลปะสื่อผสมในลักษณะของการใช้วัสดุที่หลากหลายและเทคนิคมากกว่า 1 ประเภท ไปใช้เพื่อการพัฒนาเด็กด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

สรุปผลการทดลอง

ภายหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก พิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความคล่องแคล่วในการใช้กล้ามเนื้อเล็กอยู่ในระดับดี ด้านความยืดหยุ่นในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ด้านความสามารถในการควบคุมในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก และด้านการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาอยู่ในระดับดีมาก และเมื่อเปรียบเทียบความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสม พบว่า สูงกว่าก่อนจัดกิจกรรมทั้งโดยรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรเลือกใช้กิจกรรมศิลปะสื่อผสมรวมทั้งวัสดุ อุปกรณ์ที่ปลอดภัยและเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย เช่น กระดาษ สีเทียน สีไม้ และวัสดุธรรมชาติ เพื่อกระตุ้นการรับรู้ทางประสาทสัมผัส พร้อมทั้งส่งเสริมการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กอย่างเหมาะสม
2. การจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสมควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ทดลองใช้เทคนิคที่หลากหลายตามความสนใจของเด็ก เพื่อส่งเสริมการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กและการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ไปพร้อมกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์อื่นๆ ที่สามารถส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อเล็ก เช่น การปั้นดินน้ำมัน การร้อยลูกปัด หรือการพับกระดาษ เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาต่อกิจกรรมศิลปะสื่อผสม
2. ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมศิลปะสื่อผสมที่มีต่อพัฒนาการด้านอื่น ๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น ความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น หรือทักษะการแก้ปัญหา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 สำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กฤษณา รักรูช. (2560). *การพัฒนาชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ Gesell เพื่อพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของนักเรียนระดับปฐมวัย* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ณญา กาสุรงค์, พรวิไล มณีราช และขวัญใจ จริยาทัศน์กร. (2568). การใช้ชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย. *วารสารการจัดการทางการศึกษาปฐมวัย*, 7(1), 15–26.
- ณัฐนรี บุบผศิริ. (2564). *การพัฒนาชุดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กสำหรับเด็กที่มีภาวะออทิซึม* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นภาพร มอญรัต. (ม.ป.ป.). *การส่งเสริมพัฒนาการกล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์*. ศูนย์อนามัยที่ 4 สระบุรี.
<https://region4.anamai.moph.go.th/knowledge/uploads/article/content/a764aac9f262bf2bec93bbe354a8c9a5.pdf>

-
- เบญจวรรณ คำมา. (2562). การพัฒนาการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ประกอบสื่อประสมเพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กและความคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปรารธนา กุศลโกมล และสุรสา จันทนา. (2565). การพัฒนาความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์*, 7(3), 155–164.
- พัทธนันท์ วรรณพงษ์ศิริ. (2567, 30 สิงหาคม). ศิลปะสื่อประสม *Mixed Media Art*. *media art*. <https://bsru.net/ศิลปะสื่อประสม/>
- ศุภศรี สุตยาภรณ์. (2567). การพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็กของเด็กปฐมวัยโดยใช้กิจกรรมการวาดภาพระบายสี. *วารสารปัญญาลิขิต*, 3(3), 1–10.
- สร้อยยา งามจิตวงศ์สกุล. (2562). กล้ามเนื้อมัดเล็กสัมพันธ์อย่างไรกับการเขียน. คณะกายภาพบำบัด มหาวิทยาลัยมหิดล. <https://pt.mahidol.ac.th/ptcenter/knowledge-article/กล้ามเนื้อมัดเล็ก/>
- Darmiah, Simarmata, M., Agussamad, I., Azizah, Nurazizah., Manurung, I., & Wahyuni. (2024). The effectiveness of mixed media painting activities on improving children's fine motor skills at SBB Al-Mannan Paloh Kindergarten North Aceh District 2023. *Mitra Husada Health International Conference (MiHHICo)*, 4(1), 463–466.
- The OT Toolbox. (2025, August 21). *Hand strengthening activities*. <https://www.theottoolbox.com/hand-strengthening-activities/>
- Landers, C. (n.d.). *Early childhood development from two to six years of age*. <http://www.talkingpage.org/artic012.html>